

zuigers gezet zijn, en die ouwe dokteurs zijn ook wel uitgestorven. Weet u het, meneer?

Er zijn misschien wel streken, waar de bloedzuigers in alle wateren voorkomen (in de veenstreken in Holland en Utrecht), waar ze er dus meer van weten. Mijn waarnemingsgebied strekt zich maar uit over het Zuid Westen van Zuid Beveland en over Noord-Beveland.

Geersdijk.

W. CHR. DE PRIESTER.

Wat de Roodstaart deed. — U herinnert zich misschien nog onze in 't voorjaar gevoerde briefwisseling over het — eerst verstoorde en later weer ontijdig verlaten roodstaartjes-nestje aan onze woning.

Op 16 Mei jl. beloofde ik u op de hoogte te zullen houden, indien ik ter zake nog iets opmerkte.

Gedurende de natte en koude periode tot 1 Juli gebeurde er niets, maar in de eerste helft van Juli, juist toen u in „de Groene” schreef, dat verschillende door u genoemde vogels weer bezig waren hun nest in orde te maken, meenden wij op te merken, dat ook het roodstaartjespaar weer druk om 't huis zwierf. Weldra was er weer een nieuw nest gereed en lagen er 3 eitjes in. Er werd nu geregeld gebroed in een natuurrijke bescherming van *Ampelopsis veitchi*, wier takken zich nu om de nestplaats slingerden en 't nestje bijna geheel aan ons gezicht onttrokken, maar ook aan de aandacht der musschen, zoodat geen touwnet gespannen behoefde te worden.

Van de 3 eieren zijn er 2 uitgekomen. De beide jonge vogels werden door de beide ouders met grooten ijver van rupsen en wormen voorzien tot het moedertje jl. Vrijdag vrij plotseling wegbleef en de vader nu de zware taak alleen volvoerde.

Of 't moedertje gevangen was, dan wel in den rui gestorven is, weten we niet. Zij zag er in de laatste dagen zeer gehavend uit.

Vanmiddag fladderden de beide jonge vogels uit hun nest en zien we nu de vader aan — althans een zijner kinderen op een naburig dak vliegles geven.

Het is ons een genoegen, u dit meer opgewekt vervolg op ons vroeger meer teleurstellend briefje mee te deelen.

H. G. GUDDE.

Strandwaarnemingen in October. — Gedurende het grootste deel van de maand was de wind Z.W. met schommelingen naar 't Z. en 't W., telkens kleine stormpjes, die echter nog geen bijzonder hoogen vloed verwekten.

De zeereep van de duinen tusschen Scheveningen en Wassenaar is er goed aan toe. Vlak ten N. van den boulevard is in den vorigen winter ('t werd hoog tijd!) het groote, vlakke stuifduin afgezet en met helm beplant, dat zich in dit zomerseizoen prachtig heeft uitgebreid. De zeeraket beslaat daar ook groote pollen, sommige tot 1½ M. in doorsnede.

Verder naar 't Noorden zijn de duinen, die 's winters altijd leelijk afgekalfd worden, weer bijgestoven gedurende den zomer; dicht bij Wassenaar hebben zich zelfs, tot op 10 M. van den duinvoet, nieuwe duintjes gevormd, waar de zandzegge (*Carex arenaria* L.) al beslag op heeft gelegd.

Op 't oogenblik ziet het er dus nog al goed uit. De laatste week van October is er echter al een stormpje geweest, dat wat meer uit 't W. woei en al een vrij hoogen vloed wist te verwekken, zoodat op sommige plekken de zee al aan de voorduintjes heeft geknaagd.

In 't laatst van October was de Spreeuwentrek op 't mooist. Den 21sten kwamen er al vrij veel, maar in kleine troepen, nooit meer dan 400, maar den 28sten en 29sten was de trek 't sterkst. 's Ochtends om half zeven kwamen de eerste troepjes, eerst kleine, later grootere, den 28sten gedurende den ochtend een stuk of tien vluchten van eenige duizenden. Zoo'n groote troep hoor je al van verre aankomen, suizend stormde telkens een vlucht over je heen.

De laatste dagen van October kwamen de kraaien sterk opzetten, de roeken in afzonderlijke, verstrooide troepen, de bonte en zwarte gemengd, erg verspreid, maar geregeld.

Zondag 4 November woei er een harde Westenwind, die voor vele kraaien noodlottig is geworden. 's Middags had de zee aan de vloedlijn, tusschen Scheveningen en Kijkduin, de lijken van 21 zwarte kraaien en 2 roeken achtergelaten, geen enkele bonte. Voor 't grootste deel waren ze afschuwelijk verminkt en verwaaid. Ook lagen er vele vleugels en staarten van vinken.

Al is de wind haast aldoor Z.W. geweest, toch zijn er nog wel aardige schelpen aangespoeld. Tusschen de gruisbanken vond ik veel parelmoerneutjes (*Nucula nucleus* L.), waarvan enkele aangeboord waren door Tepelhoren of jonge wulk. 't Is een mooi, ± 1 cM. groot schelpje, van binnen parelmoerachtig glanzend, van buiten glad, dof met blauwe, grijze of bruine concentrische banden. De exemplaren waren alle geschonden, de heele zijn zeer zeldzaam. Heb je 't geluk, zooals mijn broer 't vorig jaar November, een heel te vinden, dan is daarop het ingewikkelde slot met de vele zijtandjes te bewonderen. Ik heb zoo'n idee, dat ook de gave exemplaren van 't parelmoerneutje niet zoo zeldzaam zijn, als gedacht wordt: 't vorig jaar November, op den dag toen we het gave neutje vonden, zochten we in minder dan een kwartier 31 uit dezelfde gruisbank, waaronder enkele slechts zeer weinig beschadigd. In diezelfde banken vond ik ook heel veel wenteltrapjes (*Scalaria communis* L.), stevige, grijze horentjes met dikke dwarsribben. Bij niet te oude exemplaren is een mooie, bruinroode vlekteekening aanwezig.

2 November was er een prachtstrand. Aan den kant van verschillende strandmeertjes waren schelpbanken gevormd, die bijna uitsluitend bestonden uit kleine en groote exemplaren van de twee soorten tepelhorens (*Natica catena* en *N. alderi*). Daartusschen zaten allerlei andere horentjes: brakwaterhorentjes (*Peringia ulvae* Plun), jonge wulken, alikruiken (*Littorina littorea* en *L. saxatilis* Olivi subsp. *rudis*, de laatste komt hier vrij veel voor, meest met bruine zones), fuikhorentjes en 't mooist van al: twee trapgeveltjes (*Lora turricula* Mout). Een lid van den N. J. N. hier vond een tijdje geleden in een dergelijke afzetting een stompe obliehoren (*Retusa obtusa* Mout) die hier zeldzaam is.

Aan den rand van zoo'n strandmeertje lag een Venusschelp, met het dier er in, ik nam hem mee en stopte hem in 't zeewater-aquarium op school, waar hij nu nog altijd rondkruipt in den zandbodem.

Langs de vloedlijn vond ik ook nog enkele mooie schelpen: eenige exemplaren van de gedoornde hartschelp (*Cardium echinatum* L.) en de Noorsche hartschelp (*Laevicardium norvegicum* Speng.) een klein exempl. van den bonten mantel (*Pecten varius* Lam), een stuk van de zeldzame Noordkromp (*Cyprina islandica* L.) en op een gruisbank een tapijtschelp (*Tapes pullastra* Mout), een oud, verweerd exemplaar.

Hier in Scheveningen zet dus het seizoen, ondanks den ongunstigen wind, werkelijk nog al mooi in.

Kwam er nu eens Oostenwind, dan zouden er mooie dingen aanspoelen, die door de kleine, menigvuldige stormen uit 't Z.W. in October losgewoeld zijn.

Den Haag, 7 Nov. '23, Bentinckstr. 146.

N. TINBERGEN.

Een waarschuwing en nog iets. — In het laatste nummer van ons tijdschrift komt onder „Korte Mededeelingen” een artikeltje voor van den heer F. Koster, getiteld: Nieuws van Rottumeroog, naar aanleiding waarvan ik graag een en ander zou willen opmerken.

Het gaat hier om een kwestie, die ik al ettelijke malen met Koster besproken heb, n.l. het onderzoek van de in Nederland voorkomende *libellen*. Zoowel in „Natura” als in De Levende Natuur heb ik er op aangedrongen, om toch zorg te dragen, dat goede, belangrijke en tevens betrouwbare waarnemingen niet zonder meer verloren gaan. Speciaal wat het libellenonderzoek betreft, kon ik dit niet beter doen dan telkens weer om medewerking te vragen aan hen die interesse hiervoor hebben. Het resultaat van deze „oproepen” is geweest, dat er nu een tiental, min of meer vaste medewerkers over ons land verspreid, helpen door hun vangsten aan mij op te zenden. Dat dit aantal bitter weinig is, spreekt vanzelf en is natuurlijk erg te betreuren, maar van deze weinigen heb ik zekerheid dat 't goed gebeurt. In ieder geval is 't ook een bewijs, dat er nog heel weinig belangstelling voor de insectenstudie in ons land bestaat.

Ik had echter niet gedacht, dat er, de genoemde oproepen ten spijt, dingen zouden worden gepubliceerd, waar we hoegenaamd *niets aan hebben*.

Hoe is 't in vredesnaam mogelijk, dat Koster, die toch heusich wel weet, hoe belangrijk zijn onderwerp is, mij niet even een kaartje, desnoods een telegram heeft gestuurd, om mee te delen, dat er gedurende de hitteperiode van 1923 libellentrek was waar te nemen? Juist 1923 is een heel vreemd en volkomen abnormaal libellenjaar geweest ¹⁾.

1) Ik hoop hier later op terug te komen!